Política | | Actualitzat el 07/12/2019 a les 19:00

Els alumnes vallesans dominen més el castellà que el català a secundària

Les proves de competències bàsiques acrediten que, tot i que arreu els estudiants tenen més domini del català a primària, les diferències pràcticament s'anul·len a totes les comarques al final de l'ESO

Nota sobre el mapa: *Clicant al requadre inferior dret, s'amaga la llegenda. Picant sobre cada comarca, es desplega el seu nom i les notes mitjanes a primària i secundària de la prova escrita de català, castellà i anglès, així com les diferències entre les notes de català i castellà i la seva variació. També es pot desplaçar o fer més o menys gran el zoom de la imatge.*

La polèmica sobre el nou posicionament del PSC en relació a la immersió lingüística ha fet renéixer el debat sobre el nivell de coneixement de català i castellà a les escoles del país. Cal reequilibrar els pesos de cadascuna en determinats territoris per garantir un domini equiparable? Els resultats de les darreres proves de competències bàsiques en les dues llengües, però, acrediten que el sistema funciona.

Els alumnes del Vallès Occidental són una bona mostra d'aquesta afirmació. Si bé a primària, els coneixements de català són gairebé 3,5 punts superiors el castellà. Es gira la truita a secundària, i l'idioma de Cervantes té millors resultats acadèmics, una diferència pràcticament minsa, de 0,6 punts.

De fet, la comarca és una de les 15 de Catalunya que en aquesta etapa de l'ensenyament, el castellà presenta millors resultats que el català a les aules, amb unes notes, però, pràcticament calcades: 83,3 i 83,9, respectivament.

El primer secretari del PSC, Miquel Iceta, va justificar la preferència per un "model plurilingüe" apel·lant a unes paraules de l'ara líder diputat i líder d'ERC a Barcelona, Ernest Maragall, que el 2006 va justificar, com a conseller d'Educació socialista, la necessitat d'una tercera hora de castellà per uns "nens d'Olot" que suposadament no sabien expressar-se en aquesta llengua. Ho feia com a cas concret d'una realitat que dibuixava en la qual, en determinats entorns molt catalanoparlants, el castellà seria poc conegut.

Les proves de competències bàsiques del curs 2017-2018, però, reflecteixen una realitat ben diferent. I és que, si bé els resultats de primària sí que són susceptiblement millors en català que en castellà en determinades comarques, sobretot de Girona, Lleida o de la Catalunya Central [primer mapa], aquestes diferències es reduirien molt o fins i tot es capgirarien un cop acabada l'ESO [mapa inferior]. Una evidència conforme la immersió lingüística garantiria un domini equivalent en totes dues llengües.

,

En el cas de la Garrotxa, la nota mitjana seria quasi idèntica en català i castellà (84,2 i 84, respectivament) i fins i tot la nota en castellà seria lleugerament millor que al Baix Llobregat (83,8), amb un entorn més castellanoparlant. On són els nens d'Olot que només saben català? Aquesta és una realitat, a més, que el PSC hauria de conèixer, ja que les dades s'han extret d'una resposta parlamentària del Departament d'Educació a què ha tingut accés **NacióDigital** a pregunta

de la diputada socialista Esther Niubó.

El català, a primària

En les proves escrites de primària, la nota mitjana de català és superior a la de castellà en totes les comarques, però en algunes ho és amb molts diferència, de fins a 8,7 punts al Priorat. En aquesta comarca, el nombre d'alumnes que va fer la prova va ser inferior a 100, així que pot ser poc representatiu, però la segona comarca més divergent és el Pla de l'Estany, amb una quantitat rellevant d'estudiants, i la nota mitjana en català supera en 7,6 punts la del castellà, una diferència similar a la de la Cerdanya, el Solsonès, el Ripollès o l'Aran.

[noticiadiari]2/191515[/noticiadiari]
Quatre cursos més tard, en canvi, les diferències són molt petites i fins i tot a una quinzena de comarques la nota mitjana en castellà és lleugerament superior a la del català -tot i que poc, d'un punt i mig com a màxim, al Garraf-. I si s'exclouen les comarques amb menys d'una cinquantena d'alumnes, la major diferència a favor del català es troba al Solsonès, per bé que tan sols de tres punts. Força equilibrat.

Les millores notes en castellà

Les set comarques que millor nota obtenen de castellà en les proves de quart d'ESO, a més, són la Ribera d'Ebre, el Pla de l'Estany, el Maresme, el Berguedà, la Noguera, el Ripollès i la Garrotxa, per aquest ordre. Totes elles amb una presència important del català i, com s'ha comentat, el Pla de l'Estany és una de les que, a primària, presenta una diferència més notable de coneixements a favor del català. Al final de l'educació obligatòria, per tant, sembla que el domini igualitari de les dues llengües està força garantit -altra cosa és l'anglès, on algunes comarques flaquegen.

En aquest sentit, F. Xavier Vila, director del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació de la UB i col·laborador de la Fundació Jaume Bofill, explica que, efectivament, el coneixement de català acostuma a ser major a primària però després s'equilibra quasi sempre. "Hi ha milers de nens catalans que no saben castellà, sí, però estan tots a la Catalunya Nord", assevera, i assegura que afirmar que a Olot no en saben "és una bajanada", com acrediten les proves de competències bàsiques.

Es redueixen les diferències

A finals de secundària, exposa, "les diferències més significatives entre català i castellà s'han esvaït i aquestes ja no responen a un patró territorial clar". Hi ha, però, una "qüestió de classe social" de l'alumnat, pel que fa a la quantitat de llibres que hi ha a casa o el pes de certs sectors productius, aspectes que impacten en el coneixement i domini de les llengües.

Vila també alerta igualment, a l'hora d'abordar el debat sobre el model lingüístic, que "ja hi ha una realitat diversa pel que fa a la immersió, sobretot a la secundària", on l'ús del castellà és superior al que pertocaria sobre el paper en determinats centres en funció de les preferències i actituds de l'alumnat o el professorat. En entorns més castellanoparlants, la preeminència del català podria ser ja ara més flexible *de facto* en alguns instituts.